Қарағанды мемлекеттік медицина университеті
Патофизиология кафедрасы

Тақырыбы:”Алкоголизм.Токсикомания.”

Орындаған:Алимбаева А.А
Адильбекова Ф.
218- топ ЖМФ

Қарағанды 2009ж

Жоспар:

- Қандай заттарға және не үшін қажеттілік туындайды
- Темекі түтінінің әсері
- Маскүнемдік
- Нашақорлық
- Уытқорлық

Ғасырдың өлім тұзақтары

Қандай заттарға және не үшін қажеттілік туындайды.

- Барлық заттарға ғана емес ауыршаң қызығушылықтың пайда болуы.Әртүрлі наркотикалық заттар немесе сол заттар ағзаның өзінде аз мөлшерде бөлініп тұруы мумкін (ішімдік); немесе ағзада осыған ұқсас заттар түзілуі де мумкін, маңызды физиологиялық рольді ойнайтын (мысалға:морфин,героин және т.б. заттар) немесе ағзада наркотикалық заттарды қабылдайтын спецификалық сезімтал мүшелер болу мумкін,

Темекі түтінінің әсері

Темекі ағзағада қатер тудырады,
қабілеттілікті нашарлатады,
бүкіл халықты құртады.
О.Бальзак.

- 1492 жылы 12 қазанда Христофор Колумб белгісіз аралдың жағалауына келіп тоқтағанда арал тұрғындары қонақтарға күнге кептірілген бүктеулі жапырақ ұсынады. Олар оны «петум» деп атаса керек. Колумбтың екінші саяхатынан соң табак дәні бірінші Испанияға, содан бүкіл жер бетіне тарап кеткен. Табактың кең таралуы – оның тәуелділік тудыру қасиетінде.
- Темекі шегуде уытқорлықтың бір түріне жатады.Темекі түтінінің құрамындағы 200-ден астам химиялық зат денсаулық үшін қауіпті, ал олардың 50-ге жуығының аса қауіпті екені анықталған. Олардың қатарында никотин, көмірқышқыл газы, азот қышқылы, аммиак, висмут, эфир майы, сірке қышқылы т.б.заттар көптеп кездеседі. Темекі түтініне ерекше «аромат» пен «дәм» беру үшін адам зәрінің құрамына кіретін урина дейтін химиялық компонент қолданылады.
- **Темекі шеккеннен кейінгі әсер және никотин.** Шылым шеккеннен 2-3 минуттан соң қан арқылы миға жетіп, мидың ішкі жасушаларына енеді де, біраз уақыттан кейін мидың белсенділігін төмендетеді. Себебі никотин мидағы қан тамырларын тарылтады да, миға қоректік заттар мен оттегінің келуі азаяды.

Адам шылым шеккен кезде оған әбден үйренуі үш сатыда өтеді.

Шылымды алғаш шеккен кезде адамға онша ұнамайды, жағымсыз болады, ағза жеңіл түрде уланады.
Темекі-есірткі, адамның біртіндеп темекіге деген зауқы арта түседі. Оның түтінінен қанағат алады.

Шылым шегетін адам темекінің зияны бар екенін түсінеді, бірақ тастап кете алмайды.

Темекі түтінінің адамға әсері.

- Тыныс алу жолдарының аймағында үлкен жөтел тесігі дамиды және қақырықтың бөлінуі күшейеді. Кіші тыныс алу жолдары қабынады және тарылады.Темекі шегушілердің созылмалы бронхиті кірпікшенің көмегімен сілемейдің бөлінуінің бұзылуына әкеледі.
- Темекі шегушілердің өкпесінде клеткалардың қабынуының жоғарлауы байқалады. Демікпе ұстамасы жиі болады және аса ауыр формасы табылады.
- Әрбір тартылған темекіден кейін қанның систологиялық және диастологиялық қысымы көтеріледі. Сонымен қатар жүрек соғуы және оның минуттық көлемі ұлғаяды. Және де, темекінің түтіні перифериялық артериялары тамырларының тарылуын шақырады.
- Жүктілік кезінде темекі шегуден түсік тастау,мерзімнен бұрын босану,жүктіліктің асқынулары байқалады.
- Темекі тартатын адамдардың арасында асқазан мен ұлтабардың ойық жарасы болады.

Ішімдік

Алкоголизм туралы жалпы түсінік.

- Ішімдікке дағдылану – алкоголизм деп аталатын психологиялық сырқаттың алғышарттарының бірі. Бұл дерт біздің ұлтымызға жат еді. Осы күндері өкінішке орай жиі кездестіріп қалып жатамыз. Жуырда Салауатты өмір салтын қалыптастыру мәселелері ұлттық орталығының мамандары журналистер алдында ресми мәлімдеме жасады. Алкогольді ішімдік ішуден біздің еліміз алдыда келеді. Еліміз сыраны тұтыну көрсеткіші бойынша әлемде 8-ші, ал Азияда тіпті алғашқы орынға шығыпты.

Маскүнемдік

Барлығы екі есе ақылды болар еді,
Шарапта бір тамшы ақыл болса.
С. Брандт.

- **Маскүнемдік** — Адамның ұдайы ішімдікке салынуы, ондай адам сыра, арақ, шарап және сол сияқты ішкіліктерді шамадан тыс пайдалануды бақылай алмайды.
- **Маскүнемдік (алкоголизм)** (араб. Al Kohol) мастануды тудыратын мөлшерде спирті бар ішімдіктерді шектен тыс жүйелі тұтыну. Созымалы М. алкогольді ішімдіктерді ұзақ тұтынумен, алкогольден психикалық және денелік тәуелділіктің қалыптасуымен, оның бойға сіңуінің, оны көтере білудің өзгеруімен, жани және тәни сферада қайтымсыз бұзылулармен (**алкогольдік деградация**) сипатталады.
- **Маскүнемдіктің даму сатылары**.Маскүнемдік үш сатыдан тұрады.
- Бірінші сатысы 5жылға дейін созылуы мумкін.Адам көп ішкенді көтере алады, құспайды,мас кезінде не істегенін ұмытып қалады,үнемі ішкісі келіп тұрады.
- Екінші сатысы 5-16жылдар аралығында өтеді.Бұл кезде ішідікті көп пайдаланады және күнде іше бастайды.Есте сақтау қабілеті нашарлайды,барлық назары ішімдікте болады, ашуланшақ болады.
- Үшінші сатысы 5-10жыл.ішімділікке төзімділігі азаяды,әл қуаты,жан-дүниесі кемиді. Ішімдікке организм төзімділігінің аздығынан,өзінің шамасын дұрыс бағалай алмаудан науқас адам жиі өлімге
- ұшырайды.

Маскүнемдіктің клиникалық көріністері.

- Ішімдік ішкеннен кейін адамның болбыраған бұлшық еттері қалпына келеді.
- Адамның бет әлпетінің өзгеруі байқалады.
- Жұмысқа деген қабілеті болмайды.
- Ішкен кезде жасаған іс әрекетін ұмытып қалады.
- Ішімдіктен басқа шаруасы жоқ.
- Әлеуметтік және рухани жағдайларға назар аударады.
- **Ішкі мүшелерінің жұмысының бұзылуы.**
- жүек қан тамырларының бұзылыстары байқалады
- тыныс алу жүйесінің бұзылыстары
- асқорыту жолдарының бұзылыстары
- жүйке жүйесінің бұзылыстары

Адам денсаулығының күйреуі.

- Бір сәттік құлқынның қызығы үшін көмейге қылғытатын арақтың басты қасіреті – адам денсаулығын күйретуі. Зерттеулер көрсеткендей, кең көлемде жүргізілген насихатқа қарамастан, жұрттың басым бөлігінің алкогольге тәуелділіктің қалыптасу заңдылықтары жөнінде накты түсінігі болмай шыққан. Өкінішке орай, жұртшылықта «көпшілік орындарда алкогольді аздап, «мәдениетті» пайдалану маскүнемдік дертіне шалдықтырмайды, бұл өз мүмкіндігін және арақ іше білмейтін адамдардың үлесіндегі жағдай»— деген жалған түсінік қалыптасқан

Сен енді ғана бастадың-ау дейміn...
Қорықпа жақында сен де мен сияқты боласың.

Арақ арқалататын азап.

- Алкогольдің өсер ұрпақ үшін зор зияны бар екендігі ертеден-ақ белгілі болған. Ерте ғасырдағы Рим заңдарында алкоголь ішімдіктерін 30 жасқа толмаған жастарға ішуге рұқсат берілмегендігі бекер емес, себебі бұл уақытта жастардың дүниеге ұрпақ әкелу құбылысының қарқынды жүретін уақыты. Көне Грекияда да 18 жасқа дейінгілерге «ащы су» ішуге тосқауыл қойған. Ресейдегі ертеден келе жатқан құжаттарда жаңадан отау тіккен жастарға ішімдік ішуге тыйым салынған.

Дәрігерім айтты. Күніне тек бір стақан сыра ғана ішемін.

Ішімдік және жүктілік

Ішімдіктің ақыры...

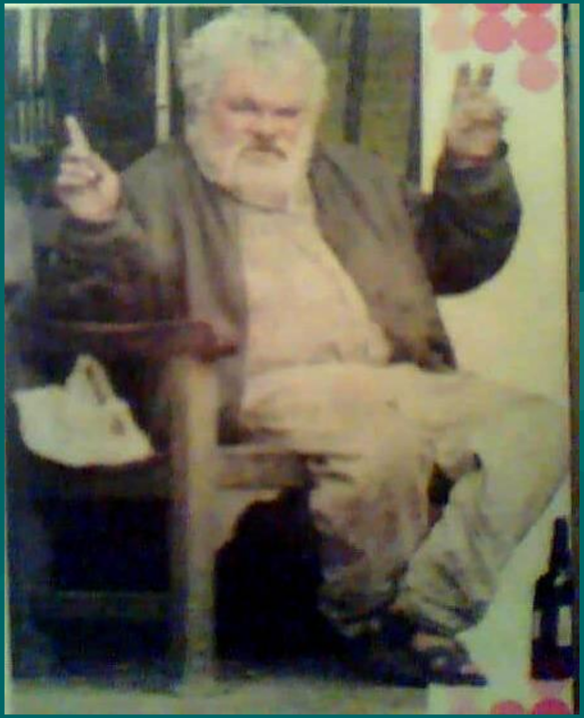

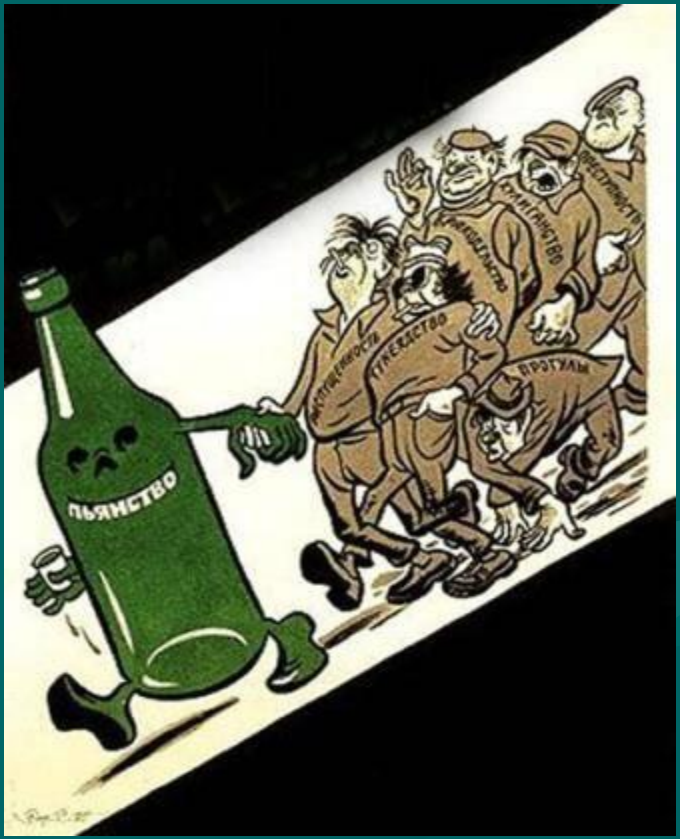
ПЬЯНСТВО
ХУЛИГАНСТВО
ПРОГУЛЫ

Алкогольге қарсы Қазақстанда жүргізіліп жатқан шаралар.

- 29 қазан — дүниежүзілік алкогольден бас тарту күні болып жарияланғаны белгілі. Қазақстан мен бүкіл әлемге қауіп төндіріп, жүйке-неврологиялық және басқа да инфекциялық аурулардың өршуіне әкеліп соқтыратын, бауыр циррозы, қатерлі ісіктің әр түрлері мен мезгілсіз, ерте өлімнің негізгі себебі боп табылатын «ащы суға» тәуелділіктің алдын алу мақсатында атап өтіліп жүрген даталы күн барын біреу білсе, біреу білмейді. Елімізде жылда тіркелетін кісі өлімінің 11 пайызы осы ішімдіктің әсерінен болатындығын айтып отырған мамандар адамды ақылынан алжастыратын «әзәзілге» қарсы қоғам болып күресуге шақырады.

Ішімдік туралы жалпы мағлұматтар

- Ішімдік – “этил спирті” немесе “этанол” деп те аталады.
- Әр түрлі жеміс- жидектерден, тұқымдардың ашытқысынан жасалады.
- Этил спирті- мөлдір әрі түссіз болып келеді.
- Ішімдіктің кейбіреулерінде спирттің мөлшері 40 % градусқа жетеді.

Ішімдіктің адам ағзасына келтіретін зияндары

Тамақ

Жүрек

Бауыр

Бүйрек

Жыныс мүшелері

Қан айналымы

Ми

Өкпе

Асқазан

Аш ішек

Буындар мен еттер

Нашақорлық түрлері

Каннабизм	Кокаинизм	Апиындық нашақорлық	Нашақорлық
Препараттары. -марихуана -гашиш -хаш-ойл (гашиш майы)	Препараттары. -кокаин	Препараттары. -морфин -кодеин -героин -омнопон	Препараттары. -диэтиламид лизергин кышкылы(ЛСД) -мескалин -псилоцибин

Көпнашақорлық бір уақытта және анда санда қолданылатын екі немесе көптеген наркотиктер.

Нашақорлық

Ғасырлар бойы адам баласына зардабын тигізіп келе жатқан зиянды дәрмектер қатарына көкнәр /мак/, апиын, кокаин, героин, морфий, анагиа, т.б. улы қоспалар жатады.

Соңғы жылдары бүкіл әлемді дүрліктерген есірткі тарту, нашақорлыққа салыну біздің елімізде де күрделі мәселенің біріне айналды. Нашақорлық – аса қауіпті де қасіретті дерт. Оған ауызданған адамның өзін-өзі тежеуге шамасы келмей, ес жиғызбас есірткінің басыбайлы құлы болады.

Нашақорлықтың түрлері.

- **Апиынның** әртүрлі тармақтары салыстырмалы алғанда арзан және қолдан дайындалатын есірткі **қарамықша (черняшка),** елімізге жасырын жеткізілетін героиннің тарауы асқан қауіптілік тудырады.
- -көңілді көтереді
- -ауырсыну сезімін басады
- -жүрек айныйды
- -ішек қарынның жұмысы бұзылады
- **Кокаиниз**(erythroxylon coca өсімдігінің жапырағынан алынған) кокаин қабылдаудан дамиды.ОЖЖ сергітетін,ауру сезімді басатын,тамырларды тарылтатын, бензилэкгониннің метилді эфирі болады.
- -мембрана арқылы тасмалданатын заттардың бөгейді
- -жүйке талшықтарының жұмысын бұзады
- Каннабизм-

Уытқорлық

Токсемия — Нақты бір умен организмнің улануы, мәселен, жүктілік кезіндегі улану немесе несеппен улану жағдайындағы ауру.

Пайдаланылған әдебиеттер:

- *Интернет сайтынан:*
- *www.google.ru.*
- *Шпаков А.О. Алкоголизм. Наркомания. Токсикомания. Курение. Природные и бытовые яды: Справочник для родителей и детей. СПб, 2000.*
- *Часть III. Алкоголизм*
  Кошкина Е.А. 2001. Т. 3. №.3.
- *Вино в жизни и жизнь в вине. 2-е изд., доп. М., 2001*
  Нужный В.П.
- *Алкоголизм. Гудвин У.Д. Москва, 2002*
- *Такала И.Р.«Веселие Руси»: История алкогольной проблемы. 2002*

Назар аударғандарыңыз үшін рахмет!